

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. d)
Filosofie

Varianta 7

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Scieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre situațiile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Filosoful care afirmă că omul, nefiind doar ființă biologică, asemenea animalului, căruia îi este proprie existența întru imediat și pentru securitate, este definit prin nevoia de a depăși imediatul, cât și prin destinul lui creator, este:

- a. Aristotel
- b. René Descartes
- c. Platon
- d. Lucian Blaga

2. Problematika binelui și a răului, în sens strict:

- a. apare atunci când reflectăm numai asupra limitelor cunoașterii
- b. este proprie numai omului și apare atunci când reflectăm asupra moralității acțiunilor noastre
- c. apare atunci când reflectăm numai asupra analizei logice a limbajului
- d. apare atunci când nu reflectăm asupra raportului dintre ideile noastre și starea de fapt

3. **Nu** constituie o problemă abordată în cadrul eticii aplicate

- a. eutanasia
- b. clonarea
- c. ontologia
- d. avortul

4. Libertatea pozitivă ca formă a libertății social-politice:

- a. este caracterizată prin libertate absolută
- b. constă în realizarea condițiilor presupuse de îndeplinirea scopurilor individuale prin intervenția sporită a statului în viața societății sau a individului
- c. realizarea ei în practică presupune restrângerea intervenției statului la un nivel minim, așa încât individul să aibă libertate absolută
- d. desemnează absența oricărui constrânger, sinonimă cu anarhia

5. Considerată drept fundament al tuturor valorilor umane, libertatea social-politică pentru a fi mai bine înțeleasă, în sens strict, trebuie corelată cu:

- a. sociabilitatea
- b. un ideal de moralitate formulat fără echivoc
- c. responsabilitatea social-politică
- d. cunoașterea

6. Filosoful francez Jean-Paul Sartre consideră că:

- a. *în cazul omului, existența precede esența*
- b. *omul tinde să-și reveleze misterul*
- c. *omul absurd spune da și efortul său nu va înceta niciodată*
- d. *viața este tocmai voință de putere*

7. Potrivit filosofului Im. Kant, cunoștințele a priori au două caracteristici fundamentale și anume:

- a. necesitatea și contingența
- b. înclinația și datorita
- c. necesitatea și universalitatea
- d. plăcerea și fericirea

8. Reprezentanții teoriei pragmatiste a adevărului apreciază valoarea ideilor noastre din perspectiva:
- compatibilității lor cu ansamblul idelor considerate adevărate la un moment dat
 - legii
 - compatibilității lor cu ansamblul idelor considerate false la un moment dat
 - utilității
9. Ideea de bază a hedonismului susținut de John Stuart Mill este aceea potrivit căreia:
- fericirea constă în activitatea sufletului conformă cu virtutea
 - fundamentul moralei este utilitatea sau principiul celei mai mari fericiri
 - fericirea constă în activitatea sufletului conformă cu rațiunea
 - fundamentul moralei este datorica
10. Propoziția „Afară este soare” este adevărată, din perspectiva teoriei adevărului corespondență numai dacă:
- este în discordanță cu alte propoziții acceptate deja ca fiind adevărate
 - adevărul se va aplica ideii ce pune în mișcare activitatea de verificare a utilității ei
 - este în concordanță cu realitatea la care se referă
 - adevărul se va aplica unei judecăți sintetice a priori

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. În coloana din stânga sunt enumerate concepte și teorii specifice politicii moderne, iar în coloana din dreapta sunt numerotate enunțuri adevărate referitoare la acestea. Scrieți pe foaia de examen asocierile corecte dintre fiecare literă din coloana din stânga și cifra corespunzătoare din coloana din dreapta.

a. Democrația	1. Teorie politică care promovează libertatea cetățenilor și egalitatea lor în drepturi.
b. Liberalismul	2. Doctrină politică conform căreia statul ar trebui să-și extindă atribuțiile atât asupra vieții economice, cât și asupra celei sociale.
c. Etatismul	3. Formă de guvernare bazată pe principiul exercitării puterii de către popor.
d. Legitimitate politică	4. Teorie politică ce prezintă avantajele unei societăți anarhice.
	5. Presupune recunoașterea de către popor a autorității unui regim de guvernare.

16 puncte

B. Argumentați, în aproximativ zece rânduri, în favoarea *teoriei pragmatiste a adevărului*.

8 puncte

C. Construiți un exemplu prin care să evidențiați rolul/ importanța *convingerilor adevărate* în procesul cunoașterii.

6 puncte

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

Prin urmare, din simplul fapt că știu de existența mea și observ totodată că absolut nimic altceva nu aparține firii sau esenței mele, în afară de faptul că sunt ființă cugetătoare, închei pe drept că esența mea constă în aceea doar că sunt ființă cugetătoare.

(Rene Descartes, *Meditații despre filosofia primă*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

- Menționați, pe baza textului dat, două caracteristici ale naturii umane. **4 puncte**
- Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *esență* și *rațiune*, utilizându-i în sens filosofic. **10 puncte**
- Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**

B. Știind că într-o societate dreaptă *o inegalitate este admisă numai dacă există un motiv să considerăm că ea va acționa în avantajul fiecărui participant la activitatea respectivă*:

- Menționați trei tipuri de dreptate. **6 puncte**
- Ilustrați, printr-un exemplu concret, relația existentă între dreptate și merit. **4 puncte**